

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 7, 26 en 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling

- definitieve goedkeuring

Samenvatting: het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling wordt gewijzigd naar aanleiding van de aanpassing van het GLB Strategisch Plan 2023-2027 zoals goedgekeurd door de Europese Commissie op 21/12/2023. Door deze aanpassing kunnen percelen met een beheerovereenkomst voor welbepaalde beheerpakketten gebruikt worden om te voldoen aan de bepalingen rond niet-productief areaal uit de conditionaliteit (NPE), als vermeld in artikel 49 en 64 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Daarnaast wordt de uiterste datum voor het indienen van een aanvraag tot omzetting, uitbreiding of vervanging van een beheerovereenkomst aangepast van 1 september naar 1 november.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorstel situeert zich binnen het beleidsveld omgeving en natuur.

Dit voorstel heeft betrekking op de operationele beleidsdoelstelling 4 'Gebruikers als partners voor een kwaliteitsvol beheer van de leefomgeving' (binnen de strategische beleidsdoelstelling 5 'Een bovenlokaal omgevingsbeleid verbonden met de samenleving', Inhoudelijk Structurelement (ISE) 'Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu') en is gelinkt aan de uitvoering van het Vlaams Strategisch Plan dat kadert binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) periode 2023-2027.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1° Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 453 van 2023.

2° De Inspectie van Financiën heeft op 26 oktober 2023 een gunstig advies gegeven (JV/2023_4339). Het begrotingsakkoord is niet vereist.

3° De raad van State heeft op 26 januari 2024 advies nummer 75 414/16 gegeven. Het advies bevat onderstaand punt om gevolg aan te geven.

Randnummer 6: De te wijzigen artikelen van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023, zoals van kracht vanaf de datum van de inwerkingtreding van het te nemen besluit, zijn ook van toepassing op de beheerovereenkomsten die voor de datum van de inwerkingtreding ervan zijn gesloten. Naar luid van de nota aan de Vlaamse Regering is het de bedoeling van deze overgangsregeling dat de wijzigingen “ook van toepassing zijn op de beheerovereenkomsten die gesloten werden op grond van het besluit van 12 mei 2023”. Met het oog op de rechtszekerheid moet worden verduidelijkt dat de toepasselijkheid van de aldus gewijzigde regels enkel beheerovereenkomsten betreft die vanaf 2024 worden uitgevoerd.

Repliek: de nota werd op dit punt aangevuld.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 12 mei 2023 heeft de Vlaamse Regering het besluit van de Vlaamse Regering tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling definitief goedgekeurd.

Beheerovereenkomsten zijn vrijwillige contracten die landbouwers kunnen sluiten met de overheid om de natuur, het milieu en het landschap op hun bedrijf te bevorderen. In ruil voor het naleven van vastgelegde voorwaarden en het uitvoeren van maatregelen uit hun contract krijgen ze jaarlijks een vergoeding. Het contract duurt in principe vijf jaar.

Op 21/12/2023 heeft de Europese commissie een wijziging goedgekeurd van het GLB Strategisch Plan voor de periode 2023-2027. Deze wijziging van het GLB Strategisch Plan bevat een inhoudelijke wijziging voor beheerovereenkomsten met het oog op het verbeteren van de bedrijfsinpasbaarheid van beheerovereenkomsten voor landbouwers.

Na een eerste jaar ervaring met de nieuwe regelgeving over de beheerovereenkomsten blijkt dat landbouwers terughoudend zijn om nieuwe beheerovereenkomsten te sluiten en dit om diverse redenen. Eén van de redenen is dat landbouwers volgens de vereisten van de conditionaliteit onder GLMC8 eerste tot en met vierde streepje 4 uit bijlage III van verordening (EU) 2021/2115 onder andere verplicht zijn om minimum 3% (indien aangevuld met vanggewassen) of 4% van hun bouwlandareaal in te vullen met niet-productieve elementen (NPE). In 2023 gold nog de uitzondering dat landbouwers ook percelen met aardappelen, groenten of graangewassen konden laten invullen als braakliggend land (NPE). Vanaf 2024 geldt

deze uitzondering niet langer en moeten landbouwers bijgevolg meer inspanningen doen om aan deze conditionaliteitseis te voldoen. Landbouwers blijken hierbij minder bereid om, bovenop dit niet-productief areaal, bijkomend ook nog nieuwe beheerovereenkomsten te sluiten en dus bijkomend areaal uit productie te nemen. Uit de gesprekken met de landbouwers blijkt dat velen volgend op hun aflopende beheerovereenkomsten uit de vorige GLB-periode geen nieuwe beheerovereenkomsten wensen af te sluiten aangezien deze beheerovereenkomsten niet in aanmerking komen als NPE.

Om de doelarealen voor beheerovereenkomsten opgenomen in het GLB-Strategisch Plan te realiseren, wensen we deze landbouwers te overtuigen om beheerovereenkomsten te sluiten door de combinatie mogelijk te maken tussen een beheerovereenkomst soortenbescherming of een beheerovereenkomst bufferen en verbinden en NPE braakliggend land of NPE-akkerrand. Door deze combinaties mogelijk te maken, kan op het NPE ook een bijkomende ecologische meerwaarde gecreëerd worden omdat hierop bijkomende inspanningen geleverd worden die verder gaan dan de verplichtingen die voortvloeien uit GLMC8 eerste tot en met vierde streepje van bijlage III van verordening (EU) 2021/2115. Deze bijkomende inspanningen betreffen het naleven van specifieke extra beheervoorwaarden gericht op soortenbescherming (fauna) en bufferen en verbinden. Aangezien via agromilieuklimaatmaatregelen enkel kan vergoed worden voor inspanningen die verder gaan dan de vereisten van de conditionaliteit, wordt de beheervergoeding verlaagd in het geval de percelen van de beheerovereenkomst ook ingezet worden voor het voldoen aan GLMC 8 (niet-productie elementen en arealen) . Op deze manier worden enkel de extra inspanningen bovenop het invullen van NPE vergoed.

De bovenvermelde inhoudelijke wijziging aan de beheerovereenkomsten vereist een aanpassing van het besluit van de Vlaamse regering van 12 mei 2023 tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling. Het voorliggend ontwerp van besluit wijzigt hiertoe artikel 7 opdat combinaties mogelijk worden tussen beheerovereenkomsten en NPE. Daarnaast wordt via het voorliggende ontwerp van besluit ook de uiterste datum voor het indienen van een aanvraag tot omzetting, uitbreiding of vervanging van een beheerovereenkomst aangepast. Deze datum wordt aangepast in artikel 26 en 27 van 1 september naar 1 november zodat deze dezelfde is als de uiterste datum voor de indiening van een aanvraag tot het sluiten van een nieuwe beheerovereenkomst.

De voorgestelde wijzigingen worden hieronder besproken.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 Door artikel 1 wordt paragraaf 4 van artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 volledig vervangen. In de nieuwe paragraaf 4 wordt bepaald dat percelen waarop een beheerovereenkomst gesloten is niet gebruikt kunnen worden om te voldoen aan de bij GLMC5 van bijlage III van Verordening (EU) 2021/2115 bepaalde normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, maar wel aan deze normen zoals bepaald bij GLMC 8 zoals vermeld in artikel 63 en 64 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. De beheervergoeding kan verlaagd worden wanneer een beheerovereenkomst gebruikt wordt om te voldoen aan deze bepalingen. Delegatie wordt verleend aan de minister om te bepalen welke beheerpakketten hiervoor gebruikt kunnen worden en om nadere regels te bepalen voor de verlaging van de beheervergoeding. In het gewijzigde GLB strategisch plan is reeds bepaald welke beheerpakketten hiervoor kunnen gebruikt worden en met hoeveel de beheervergoeding

verlaagd wordt. Dit wordt overgenomen in het ministerieel besluit. Toekomstige aanpassingen gebeuren eveneens conform artikel 119 van Verordening (EU) 2021/2115.

Artikel 2 Door artikel 2 wordt de uiterste datum voor het indienen van een aanvraag tot omzetting, uitbreiding of vervanging van een beheerovereenkomst aangepast van 1 september naar 1 november. Op deze manier wordt de uiterste aanvraagdatum uit artikel 26 en 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 in overeenstemming gebracht met de uiterste aanvraagdatum voor het sluiten van nieuwe beheerovereenkomsten zoals bepaald in artikel 42 van het voornoemde besluit.

Artikel 3 bepaalt een overgangsregeling. De wijzigingen die dit besluit doorvoert zullen ook van toepassing zijn op de beheerovereenkomsten die gesloten werden op grond van het besluit van 12 mei 2023, maar enkel voor de uitvoering van deze beheerovereenkomsten vanaf 2024.

Artikel 4 Omwille van de hoogdringendheid bepaalt artikel 3 dat het ontwerp van besluit in werking zal treden op 1 januari 2024. In de GLB wijziging was immers ook duidelijk vooropgesteld dat de wijziging in werking zou treden vanaf 2024. Aangezien de conditionaliteitsverplichtingen in werking treden vanaf 1 januari, is het belangrijk dat ook de wijzigingen in het voorliggende besluit in werking treden op 1 januari 2024.

Artikel 5 Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De uitgaven voor de beheerpakketten waar de combinatie met NPE mogelijk wordt via deze wijziging zullen vanaf 2024 licht dalen aangezien voor de arealen waar de combinatie wordt toegepast een verlaagde vergoeding wordt uitbetaald. De uitgaven vanaf 2025 tot en met 2026 dalen hierdoor licht. Dit wordt gecompenseerd door de verwachte lichte stijging van het doelareaal van deze beheerovereenkomsten in 2027 en 2028, waardoor de totale uitgaven voor de beheerovereenkomsten soortenbescherming en de beheerovereenkomsten bufferen en verbinden over de volledige GLB-periode gelijk blijft.

De geraamde jaarlijks uitgaven (op basis van de geraamde arealen aan maatregelen en de bijhorende vergoedingen opgenomen in het GLB Strategisch Plan) zoals aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling zijn aangepast. De aangepaste uitgaven staan in tabel 1.

Beheerovereenkomsten Nieuw beleid	Geraamde uitgaven in					
		2024	2025	2026	2027	Totaal 2023-2027
Totaal EU + VL		8.960.201	13.218.142	18.845.942	25.734.309	71.764.700,60
Totaal EU cofinanciering		3.442.301	5.067.923	7.159.409	9.787.544	27.389.104,55

Totaal EU pijler 1		954.850	1.432.275	2.196.155	2.972.579	8.069.108,62
Totaal Vlaams		4.563.050	6.717.944	9.490.379	12.974.186	36.306.487,43

Tabel 1. Geraamde jaarlijkse uitgaven voor beheerovereenkomsten gesloten vanaf 2024

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit vereist geen bijkomende personeelsinzet.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van besluit ter definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 7, 26 en 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot het verlenen van subsidies voor beheerovereenkomsten die worden gefinancierd via het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR